

Banke z lastnimi kadri povečujejo operativna tveganja

V zadnjih dveh letih so banke pri vseh izdatkih in stroških previdne, kljub temu pa pri S&T Slovenija na bančnem področju niso čutili prevelike krize. »Vse kaže, da bo letos približno tako kot lani. Ne pričakujemo, da bodo banke veliko vlagale v nove tehnologije in izboljšave, ampak le v tisto, kar bo nujno potrebno,« razlaga Dean Rolih, vodja finančnega svetovanja v S&T Slovenija.

Zaradi takega razmišljanja in še vedno težavnega finančnega položaja so bili v S&T Slovenija kar malce presenečeni, ko so ugotovili, da več slovenskih bank pripravlja zamenjavo ali nadgradnjo svojega osrednjega bančnega sistema za plačilni promet, kredite in depozite – torej tisto, kar pri bankah imenujemo »proizvodnja«, od česar živijo. Včasih so banke v teh pet- do desetletnih ciklih vlagale v nove rešitve, zdaj pa rajši prenavljajo obstoječe. Večinoma poskušajo to delati same, dobavitelje pa seveda vključujejo tam, kjer jih morajo.

Katere so torej tiste nove tehnologije, v katere banke letos ne bodo vlagale? »Z našega stališča so nove tehnologije poslovno obveščanje in podatkovna skladišča. Ocenjujemo, da banke zaostajajo pri uvajanju teh rešitev. Vemo, da so že v osnovni konservativne, kar jim po eni strani daje vtis stabilnosti, hkrati pa je konservativnost povezana tudi s strahom pred novim. Banke se bojijo predvsem, da bi izgubile nadzor nad podatki, če bi se odločile za zunanje izvajanje storitev. Nemogoče je, da bi imela vsaka banka dovolj vrhunskih IT-jevcov, ki bi sledili novim tehnologijam. Zato bi se morali nasloniti na zunanje partnerje, morali bi se bolj odpreti. In ta strah pred izgubo nadzora nad svojimi podatki in storitvami IT počasi že postaja težava. Večina slovenskih bank ime že razmeroma zastarele osrednje bančne informacijske sisteme, ki bi jih morali prenoviti. V zadnjih letih se je v IT zgodilo ogromno novosti in sprememb, ki pa jih banke prepočasi uvajajo v svoje sisteme. Včasih so jih hitreje posodabljele in so

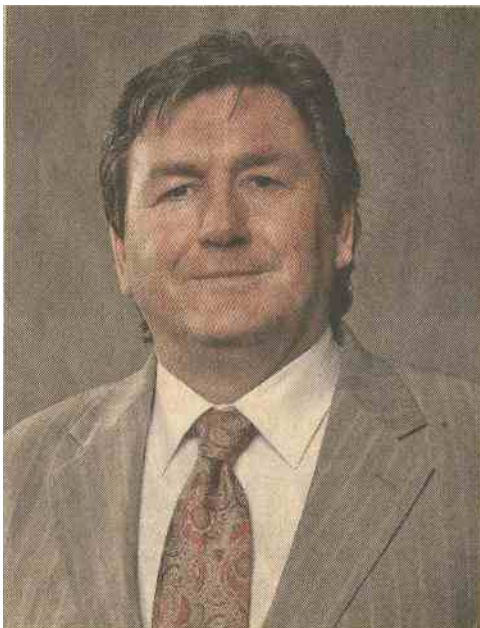
bile bolj v koraku s časom,« meni Rolih.

V S&T Slovenija opažajo, da se vodstva bank zaradi zmanjševanja stroškov IT spet vse bolj naslanjajo na svoje interne oddelke IT, zunanje izvajanje storitev (outsourcing) pa še ne prihaja do enake veljave kot v tujini. »Ocenjujemo, da banke tako povečujejo operativna tveganja, saj z lastnimi kadri ne morejo optimalno pokriti vseh področij IT. Jasno je, da ne morejo imeti zaposlenih vrhunskih strokovnjakov na vseh področjih, ker ne bi bili dovolj izkoriščeni. Tako vsi delajo po malem vse, kar pomeni, da v bankah ni dovolj specialističnih znanj. Vsaka najmanjša banka ima zaposlenih od 15 do 20 IT-jevcov, vsi pa delajo podobne stvari. Si predstavljate, koliko strokovnjakov je zaposlenih v slovenskih bankah? Več tisoč, kar je bistveno predimenzionirano. Ta strah pred izgubo nadzora je res velik, če so banke pripravljene plačevati precejšnje vsote za interne oddelke IT,« opozarja Rolih.

Regulatorno poročanje

V S&T vidijo kot priložnost za zunanje izvajanje tudi regulatorno poročanje. Banka Slovenije je pred leti ugotovila, da so banke porabile štiri milijone evrov za regulatorno poročanje, ti stroški pa še naraščajo. Regulatorji postavljajo vedno nova pravila in direktive. Po krizi 2008 so začeli na primer pripraviti Basla III. »Trenutno ugotavljamo pri dveh bankah, kaj počnejo z regulatornim poročanjem. Poskušajo ga reševati s podatkovnim skladiščem, ki bi poleg poslovnega omogočalo tudi regulatorno poročanje. Menimo, da to ni pravi pristop. Regulatorno poročanje se namreč vsebinsko še vedno precej razlikuje od poslovnega in bi ga lahko označili bolj za 'knjigovodskega'. Potrebno je zelo natančno poročanje, aktiva in pasiva morata biti povsem usklajeni. To je dobro, ker se tako dviguje kakovost informacij v bančnih osrednjih sistemih, za poslovno poročanje pa to ni kakšna posebna pridobitev. Za regulatorno poročanje v

S&T Slovenija pripravljamo privlačno ponudbo za outsourcing, se pa tudi v tem primeru srečujemo s podobnimi pomisleki kot pri drugih storitvah zunanjega izvajanja. Banke razmišljajo, da so to njihovi podatki, in se sprašujejo, kdo jih bo zbiral in si jih ogledoval. V svojih prostorih izvajamo zunanje storitve za ministrstvo za obrambo, naše varne sobe pa redno preverjajo varnostni strokovnjaki iz zveze Nato. To pomeni, da ni skoraj nobenih možnosti, da bi podatki lahko prišli v roke nepooblaščenih oseb. Zunanje izvajanje storitev je ena od naših osrednjih dejavnosti, zato si ne moremo in ne smemo privoščiti nobenih napak. Imamo ustrezno infrastrukturo, ki jo upravljajo usposobljeni strokovnjaki,« poudarja Rolih.

Dean Rolih, vodja finančnega svetovanja v S&T Slovenija

Jasni in merljivi stroški

Tuje banke so po Rolihovem mnenju v boljšem položaju, ker so prej kot slovenske začele čistiti svoje portfelje in stroške. Na zahodu je takšno čiščenje

bolj v navadi, sicer pa je bilo tam bolj na udaru investicijsko bančništvo, ki ga je v Sloveniji zelo malo. »Vemo, kaj se dogaja v državah v skupini, še posebej spremljamo dogajanje v Italiji in Avstriji in vidimo, da se banke vse bolj odločajo za zunanje izvajanje. Največje sicer še imajo svoje oddelke IT, velik del majhnih in srednje velikih bank pa je že sprejel odločitev o outsourcingu aplikacij, podpore in infrastrukture,« pojasnjuje

Rolih.

V Sloveniji je med bančnimi organizacijami še malo zunanjega izvajanja storitev in je prav gotovo še veliko možnosti. Banke se morajo najprej znebiti strahu ali občutka, da je tveganje preveliko, če se prepustijo enemu dobavitelju. Zavedati se morajo, da se pri zunanjem izvajanju storitev tudi dobavitelj v celoti posveti svojemu naročniku. Ne gre torej za klasičen odnos stranka-naročnik, ampak za skoraj skupno virtualno podjetje. Na obeh straneh je treba vzpostaviti posebno strukturo za izvajanje outsourcinga in morda je ključna težava prav v tem. Naročnik mora najprej postaviti izjemno transparentno informatiko, kjer je mogoče jasno izmeriti učinek in dejanske stroške.

»V praksi so stroški IT ponavadi prepleteni še s kakšnimi drugimi; hitro se najde zraven kakšna tehnološka skupina, ki formalno ni del IT. Pri zunanjem izvajanju so stroški povsem jasni. Vse storitve morajo biti jasno merljive in opredeljene, tako da jih preprosto prešteješ in plačaš. Ko se v bankah, pa tudi v drugih industrijah z vodstvi podjetij pogovarjamo o stroških in učinkovitosti, pogosto ugotovimo, da primerjamo jabolka in hruške. Zelo težko pridemo na skupni imenovalec. Šele če se z internim IT najprej sami natančno dogovorimo o postavitvi rešitve, je potem

vodstvu lažje primerjati med zunanjim in notranjim izvajanjem, torej med internim stroškom IT in najemom storitev. Kljub temu ocenjujemo, da bosta vedno večji pritisk na stroške in iskanje čim bolj optimalnega IT sčasoma prisilila vodstva podjetij, da bodo zahtevala poglobljeno in realno analizo primerjav v odnosu interno-eksterno,« meni Rolih.

Primerjava storitev

Primerjati notranjo in zunanjo raven storitev IT ni lahka naloga. Zunanjega izvajanja storitev namreč sploh ne moreš ponuditi, če ne vzpostaviš izjemno kompleksnega nadzornega sistema, ki kar naprej »brska« po računalniškem sistemu in ugotavlja, ali je kaj narobe. Nadzorni sistem preverja, ali so odprti vsi »porti«, ali so vidni vsi diski, ali strežniki delujejo brez težav. Vse se beleži, če je kaj narobe, pa se sproži sistem alarmiranja in obveščanja, hkrati pa je na voljo tudi dežurna služba, ki dela nepretrgano,

24/7. »Takšne ravni storitev si v majhnih in srednjih bankah prav gotovo ne morejo privoščiti, za nas pa je to osnova, če hočemo ponujati outsourcing. Seveda je na mestu tudi vprašanje, ali določena banka potrebuje tako visoko raven storitev,« razmišlja Rolih.

V S&T Slovenija bodo seveda še naprej vztrajali na poti outsourcinga. Zavedajo se, da se ne bo naenkrat za zunanje izvajanje odločilo 10 ali 15 bank. Potreben bo čas, za zunanje izvajanje pa se bodo banke odločale po delih, ne glede na to, da je dobre prakse v tujini na pretek; ponekod uporabljajo outsourcing že desetletja.

Primer iz Italije

Zadružna kraška banka Trst se pripravlja na vstop v slovenski bančni prostor. Odločajo se že nekaj let, zdaj pa so resno pristopili k projektu. Nekaj težav imajo z Narodno banko Italije, saj bi šlo v tem primeru za prvo italijansko banko, ki bi imela podružnico zunaj Italije. Zadružna kraška banka Trst bo načrtno najela zunanje izvajanje storitev, saj ga uporabljajo tudi doma. V Italiji sta namreč dve podjetji, ki sta si razdelili trg na sever in jug. Eno je v Trentu, drugo pa nekje na jugu in vsako opravlja zunanje storitve za približno 70 italijanskih bank. Obe podjetji skupaj torej opravljata storitve outsourcinga za petino vseh bank v Italiji.